

Datum: 22 januari 2021
Kenmerk: 20210122-AK-KES
Onderwerp: Avondklok voor mensen met psychische of psychiatrische klachten
Contact: Mariëlle van den Berg E marielle.vandenberg@wijzijnmind.nl
Katja van Essen E k.essen@venvn.nl
Noortje Sax E n.sax@nvvp.net

Geachte heer van Essen, heer Bruls en heer Struijs,

Met ingang van 23 januari geldt in Nederland een avondklok. Graag vragen wij uw aandacht voor de positie van mensen met psychische of psychiatrische klachten. Wij vragen u om bij hen terughoudend en de-escalerend op te treden in de handhaving van de avondklok. Tegelijk beseffen wij dat het in de praktijk van de handhaving soms moeilijk zal zijn de juiste afwegingen te maken. Daarom hebben wij in de bijlage van deze brief een aantal tips en suggesties opgenomen.

Impact avondklok en andere coronamaatregelen

De coronacrisis heeft tot nu toe al grote impact gehad op mensen met (ernstige) psychische of psychosociale problemen. Uit onderzoek blijkt dat hun klachten zijn toegenomen. Dit betekent: meer angst, depressies, spanning, stress, paniekaanvallen. De avondklok zal de psychische druk in veel gevallen verder vergroten.

Het merendeel van mensen met psychische of psychosociale problemen zal zich waarschijnlijk gewoon houden aan de avondklok, maar voor een minderheid zal dit heel moeilijk zijn. Enkele voorbeelden:

- mensen met psychische spanningen die de straat opgaan of familie of vrienden opzoeken om tot rust te komen;
- mensen die te maken hebben met grote spanningen in de thuissituatie of (dreiging van) huiselijk geweld;
- mensen die geïsoleerd leven en juist in de avonduren nog terecht kunnen bij familie of vrienden;
- mensen die voor hun verslaving de straat op moeten;
- mensen die door verwardheid de betekenis van de avondklok niet overzien.

Het kan hier om zowel jongeren als volwassenen gaan. In sommige gevallen hebben zij een crisispreventieplan, waarin juist is opgenomen dat zij bij een dreigende crisis het best naar buiten kunnen gaan of iemand op kunnen zoeken.

Handhaving avondklok

Het is goed dat het kabinet een uitzondering gemaakt heeft voor dak- en thuislozen die niet in de opvang willen verblijven. Wij vragen u om ook grote terughoudendheid te betrachten in de handhaving van de avondklok bij mensen met psychische of psychosociale problemen. In het algemeen is het van belang om snel een indruk te krijgen van iemands geestelijke toestand en de-

escalerend op te treden. Het spreekt vanzelf dat voor deze mensen het niet passend is om boetes uit te delen of daarmee te dreigen.

In de bijlage treft u tips en suggesties voor de-escalerend optreden. Wij vragen u deze te delen met uw medewerkers en/of achterban en te gebruiken in uw richtlijnen voor handhaving van de avondklok.

Tegelijk proberen wij onze eigen leden en achterban zo goed mogelijk te informeren over de avondklok.

Zo kunnen we samen deze maatregel hanteerbaar maken. Wij vertrouwen erop dat dit lukt. Laat het ons weten als wij u kunnen helpen met verdere voorlichting of kunnen meedenken over oplossingen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "M.J. ter Avest".

Drs. M.J. ter Avest
Directeur/bestuurder MIND

b.a.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "N. Honig".

Drs. N. Honig
Bestuurder V&VN

A handwritten signature in black ink, appearing to be "E.J.D. Prinsen".

E.J.D. Prinsen
Voorzitter NVvP

Tips en suggesties voor handhaving avondklok bij mensen met psychische of psychiatrische klachten

Wij begrijpen goed dat handhaven in deze periode niet altijd makkelijk is, zeker wanneer het niet altijd zichtbaar is of iemand psychische of psychiatrische klachten heeft. Ook kunnen wij ons voorstellen dat het niet altijd makkelijk is te weten of iemand aanwijzingen niet wíl of niet kán opvolgen. Met deze tips en suggesties willen wij uw werk ondersteunen met een paar concrete adviezen, zodat mensen met psychische of psychiatrische klachten ook goed door deze tijd van extra maatregelen komen.

In het algemeen willen we u aanraden, wanneer u iemand tijdens de avondklok op straat aantreft, te proberen een indruk te krijgen van iemands geestelijke toestand. Ga er vanuit dat, wanneer iemand extreem angstig of verward is, de persoon niet (goed) in staat zal zijn om verstandige afwegingen te maken of uw aanwijzingen goed op te volgen.

Komt iemand angstig of gespannen over (let op angstige gelaatsuitdrukking, snelle bewegingen) of verward (verminderd aandacht kunnen focussen, onsamenhangende verhalen of onlogische verbanden zien, gedesorienteerd in tijd, plaats en persoon zijn), zorg dan voor veiligheid in het contact en treed begeleidend en de-escalerend op:

- Respecteer de persoonlijke ruimte van de persoon.
- Ga niet direct voor de persoon staan, laat zien dat je de persoon geen kwaad wil doen (handen in het zicht, niet gesloten, geen gesloten houding, maak geen starend oogcontact).
- Probeer verbaal contact te maken:
 - laat slechts één iemand met de persoon praten;
 - spreek duidelijk en in rustig tempo;
 - introduceer jezelf en verschaft oriëntatie, uitleg en geruststelling;
 - wees empathisch en respectvol maar resoluut met betrekking tot grenzen en veiligheid
- Wees beknopt. Houd het simpel en herhaal zo nodig rustig uw vragen of aanwijzingen.
- Vraag naar de situatie van de persoon (is er een veilige plek om haar huis te gaan, denk ook om mogelijke vlucht van huiselijk geweld)
- Betrek de persoon zo veel mogelijk bij de interventies die u doet; leg uit voordat u handelt
- Luister goed naar wat de persoon zegt en probeer het te begrijpen, paraphraseer nadrukkelijk.
- Zoek iets waarover je het eens kan zijn.
- Vertel de persoon wat wel en niet acceptabel is en spreek de persoon aan op onveilig of ongepast gedrag.
- Vraag de persoon uw aanwijzingen op te volgen (om bv naar huis te gaan), maar geef de persoon een keuze en schets perspectief (zodat iemand zich niet in het nauw gedreven voelt).
- Begeleid de persoon, zo nodig, naar een veilig onderkomen.
- Bespreek, zo nodig, na afloop de situatie met de betrokkenen (ook familie en/of naasten).

Wij wensen u veel succes in uw werk in de komende periode en staan altijd open voor vragen of advies.